

KLICANJE.

JOŽA LOVRENČIČ.

Grem po cesti — nad mano drevo zašumi:
Postoj, kam se ti mudi?

Kam? Sam ne vem.
Rad bi prišel k dobrim ljudem.

Drevo šumi, šumi...
Korak mi obstane — ceste več ni.

Dobri ljudje — iz srca jim rastem in jim
šumim,
počivaj pod mano in te umirim! —

In sedel sem pod šumeče drevo,
poslušal ga in čudno lahko mi je v sre-
bilo.

DRAŽBA.

NARTE VELIKONJA.

Sani peka Burje so se baš oni hip
ustavile pred gostilno, ko je sodni
sluga Anzelm, stoječ sredi gruče
ljudi na nizkem tnalu, klical že vdru-
gič: »Bajta brez živega inventarja dva tisoč,
z živim petnajst sto. Kdo da več?«
Gruča ljudi se je gnetla pred nizko bajto
ter norčevaje se zrla biriču v obraz.
»Vsaj petnajst sto, da se plačajo pogrebni
stroški! In vzemi brez živega inventarja!«
je silil dolgi Suhač v svojega soseda
krojača Juriča.
»Kaj se to pravi: ‚brez živega inventarja‘;
saj nimaš pri bajti ne repa ne roga!« se
je otresel krojač.
»Človeka kupiš zastonj in še pet sto pri-
hraniš. Kdo da več?« je ponujal birič.
»Za petnajst sto!«
»Kakšnega človeka?« se je naglo in raz-
burjeno vsilil pek Burja v gnečo ter vrgel
krčmarju vojke: »Konja postavi v hlev,
ves moker je!« Okoli ustnic mu je igrala
silna nestrpnost in čudna razdraženost.
»Daj, poiščite človeka, živi inventar te
bajte, in oglej si ga, kdor dražiš!«
»Ali je človek z bajto vred?« je vprašal
naglo pek.
»Pravijo!« je dejal krojač.
»Kam pa naj ga spravi občina? V mrtvaš-
nico živega ne sme, saj je staro itak poko-
pala na svoje stroške!« je razlagal Suhač.

»Ali nisi ti, Suhač, v fantovskih letih
gledal za rajno. Pa ni bilo nič, kaj?« je
vprašal krojač Jurič.

»Kar pusti me!« se je ta zgrčil v dve gube
ter udaril mimo peka v gostilno. Pek ni
zapazil v svoji razburjenosti, da ga je
nalašč sunil s poti; samo opotekel se je
od Suhačevega sunka.

»Oho!« je dejal pek ter pobral klobuk, ki
mu je bil padel v sneg.

»E, pa sem le pregnal žverco sitno; ta bi
dražil, da bi ušesa bolela,« se je smejal
krojač.

V tem hipu so privlekli iz okajene kuhinje
razcapanega bebca ter ga postavili pred
družbo.

»Za ognjiščem je čepel v pepelu ter snažil
zarjavelo pilo!« je razlagal nekdo. »Otresi
se pepela, Cene; še kravo očohajo, ko jo
kupujejo. Kaj boš s pilo, Cene?«

Cene je zvedavo pogledal po ljudeh, skril
pilo za hrbet in zajeljal s pritajenim
smehljajem:

»Osnažil jo bom! Če je rjasta, ne teče!«
Ko je govoril, se mu je grbančilo čelo,
čez katero mu je segala rdeča lisa, zna-
menje, ki ostane, če padeš na oster kamen.

»Takšen je ta živi inventar!« je vzklik-
nil krojač Jurič, ki se je rinil bliže h
klicarju.

»Otroke in kravo bo že varoval. Petnajst
sto z živim inventarjem!«

»O!« se je čudil kovač Vrečar. »Bajta ni
vredna sedmih grošev! Pa še zapečkarja
povrh. Le imej bajto; iz samega usmi-
ljenja jo kupuješ. Raztrgana je in svisli
nima; vse so požgali na pogrebščini. Če
bo tako padalo, kakor zdajle,« je otresal
sneg iz brade, »imaš spomladi v bajti
snega do slemen!«

»Cela bajta je lažja od božičnih jaslic;
en sam človek jo prestavi z mezincem!«
se je smejal nekdo.

»Kaj koga briga?« se je otresel krojač.
»In če bi bil betlehemski hlev sam in bi
sami angeleci stanovali v njej.«

»Saj tudi!« je veselo prikimal Cene. »Še
sinoči so bili angeleci v izbi. K Mariji so
prišli. S tole pilo jim bom prepilil križe
na oknu,« je jeeljal ter se blodno nasmihal.

»Sedem korov pet in trideset angelcev in
dva keruba.«

Množica je prasnila v krohot. Borna
postava Cenetova, ki so mu rdeli prsti od

mraza, njegov plašni pogled in jecljajoča beseda so vzbujali smeh.

»No, krojač, pa je bajta le več vredna, če so v nji angeleci!« je dražil Juriča kovač Vrečar, ki ni imel nobene vere. »Za angelece, dva tisoč!«

»Še okna bo pokvaril! Edino železo, ki je še za rabo pri podrtiji, bo prepilil!« je dejal mežnar. »Dva tisoč pet sto za ta hlev!«

»Tri tisoč z živim inventarjem, angeleci in Marijo!« se je naglo vmešal pek Burja. »Za nobeno rabo ni, za peč jo poderem!« Govoril je naglo, sunkoma, čudno se ozirajoč po ljudeh in napol pijano.

Tistikrat je Cene uprl svoj pogled v klicarja in vprašal:

»Kaj delate z bajto?«

»Prodajam jo. Tri tisoč v drugo! Kdo da več? Da nas sneg ne zamete. Z angeleci in Marijo in betlehemskim hlevom vred.

»Ne kupiti!« je kriknil Cene, kakor da se je šele zdaj zavedel, za kaj gre. »Ne kupiti!« In prikrit, bloden srd mu je blisnil iz oči.

»Kaj še! Tri tisoč petsto z vsem živim inventarjem!« je vzkliknil kovač. »Kaj bo Burja baharil tu okoli. Toliko že imamo v vasi, da ni treba tujim bahačem žvenkljati pri nas.«

»Za drva jo poderem! Štiri tisoč!« se je pridušil pek. »Ves živi inventar vzamem s seboj.«

Cene je planil na te besede kvišku; v obrazu se mu je zrcalila užaljenost, strah in grožnja.

»Nikomur je ne dajajte, Marije z angeleci! Temu še najmanj!«

»Pa naj jo ima pek, če da pet tisoč!« je krilil sredi meteža kovač. »Cene, nikar se ne straši! Da bo enkrat konec! Kdo bo še stal v tem snegu!«

»Le pustite jo Burji, bo vsaj Cene pri žlahti. Pri očetu!« se je oglasil na pragu dolgi Suhač. »Kam pa naj gre sin, če ne k očetu?«

Množica, ki se je otresala snežink ter rado vedno poslušala nenavadno dražbo, se je razmajala, kakor da je padel strel mednjo. Čez hip je bila videti kakor tropa ovac, ki sili v stajo.

»Pri očetu bo!« je vpil Suhač. »Kaj ne veste, da je njegov sin? Pa bo še bajto pograbil!«

»Molči, suhač ti!« je s stisnjeno pestjo planil pek Burja proti njemu. »Molči, kaj to tebi mar? Svoje stvari bom že jaz sam uredil!«

Ljudje so mu zastavili pot in z začudenjem zrlji prizor, nato udarili v škodoželjen smeh. Pek je to videl, osupnil, se spet plašno ozrl, nato pa kakor iz sebe planil nazaj ter kriknil klicarju:

»Pet tisoč s sinom vred! Kdo da več, naj zine! Nihče! V zadnje pet tisoč! Mene ne bo Suhač učil, kaj moram. In če še kdo kaj črhne! Sem stopi Cene, da te vsi vidijo! To je moj sin, da veste! Da bo Suhač lažje spal!« Povlekel je fanta, ki se je ves tresel od mraza, pred klicarja: »Udarite v zadnje!«

»Kdo da več!« je zmedeno zajeceljal sluga. »Kdo pa bo dal več? V prvo in drugo in tretje! Pet tisoč! Ná, Burja, bajto in fanta!«

Ob teh besedah se je Cene bebasto ozrl po ljudeh, nakremžil obraz ter začel na glas tuliti. Pravijo, da mu je krojač napravil z ustnicami zajca in da ga je to žalilo. Bog večni vedi, kaj se godi v takih uklenjenih dušah.

»Kaj boš zdaj tulil!« ga je tolažil kovač Vrečar. »Vsaj zeblo te ne bo tako nazarensko pri peku!«

Cene pa se je sključil na prag bajte ter si s prsti rdečimi od mraza brisal solze, ki so mu polzele po licu.

»Kje so ključi? Ključe sem!« je zahteval Burja.

»Vsaj podpiši prej; kar v gostilno stopimo, da se uredi!« se je otresal sluga Anzelm. »In so prodali Marijo!« je jecljal bebec na pragu.

»Nikar, Cene!« je tolažil kovač. »Le zase ohrani Marijo in vsi angeleci bodo šli za njo.«

»Drag si, Cene!« se je vmešal mežnar. »Še dražji od ovce. In nobenega haska ne bo imel pek od tebe, samo žal mu bo!«

»Za strežaja mu bo in za vratarja,« je razlagal kovač. »Pa vzemi ti sina za strežaja, Jurič, če ti nese. Veš kaj, Cene, če res ne nehaš, kar vzemi Mater božjo, da pridejo angeleci za njo. Tam ne bo treba piliti omrežja; okna so dovolj velika!«

Cene pa se je grčil v eno samo kepo ter od neznanega strahu, razburjenja in srda jecljal nerazumljive besede.

Dražbe je bilo konec. Burja se je čez hip vrnil, prijel fanta, ki je še vedno plakal na pragu, za roko ter ga potegnil s seboj. Ljudje so se bili že razšli. Snežinke so še močnejše naletavale.

»Vstani, da te sneg ne zagrne. Stopiva na polič vina. Če sem te kupil in nimaš nikogar na svetu — kaj bi te kupoval, ko si itak moj. Ne bodi, no! Ali misliš, da sem prišel radi bajte! Ne, srce mi ni pustilo za tebe voljo. Le pripravi svoje reči; pri meni ne boš lačen in že davno bi te bil vzela. Pa ni mati pustila! Da te bom imel za bogvekaj pri hiši! Bala se je zate kakor mačka. Ali sem kaj podoben mačku, ki mladiče žre? No, le povej!«

Cene ni prišel do besede, le strmela je v pekov obraz in na licu se mu je zrealila groza.

»Le vzemi svoje stvari s seboj! In nič se ne boj, za strežaja mi boš in za vratarja, pravi kovač. Pred mojo sobo. Čisto novo obleko dobiš.«

Stopila sta v bajto. Gole stene in prazna izba je pričala o njeni revščini. Odkar so odnesli gospodinjo iz nje, so si sosedje izposojali dan za dnem zadnje borno pohištvo, le na klopi za ognjiščem je bila razcefrana odeja in kup cunj za vzglavje.

»Tak kje imaš Marijo?«

»Tam!« je trepetajoče pokazal Cene v kot.

»To je tista z muziko,« se je ogrel pek.

»Vidiš, to sem pa še jaz kupil tvoji materi za spomin. Tvoja mati je bila čudno dekle,« je nadaljeval kakor človek, ki bi rad nanovo preživel daven spomin, »čudno dekle, pravim. ‚Kupi mi Marijo z muziko.‘ Ali še igra? Pol ure igra. In sem jo kupil. Navij jo, če še igra. Kako sva se smejala! Tisto o ljubem romarju. ‚Romaj, oj romaj, romarček!‘ No, le navij, če igra.«

Cenetu pa je blodna bolest grabila v dušo. Tresoč se je stopil na zaboj ter iskal ključek.

»Daj sem, no; preden se ti pripraviš! Čemu se spet kremžiš? Ali misliš, da sem maček. In ne bom ti je vzela!«

»Če ste jo kupili?«

»Seveda sem jo kupil! Pa snemi jo in s seboj jo vzemi!«

Ker je bil Cene premajhen, jo je snel Burja sam. Razglašeno je zabrnelo in zacingljalo v podobi. Fant je hlastnil k nji.

»Angelci!«

»Seveda! Ne bom ti je vzela, ne! S seboj jo popeljeva. Kakor takrat s tvojo materjo. Celo dolgo pot v mesečini čez zasneženo polje. Če je človek mlad! Saj ti ne bo hudo pri meni, nič se ne boj. Da ne boš brez dela, boš za strežaja, za mojega osebnega strežaja in podoba boš navijal. Če je zanič, kupim novo!«

»Pa jo vzamem s seboj!« je jecljal Cene. »Kolikokrat naj ponovim, da jo vzameš s seboj!« je prikimal pek ter prižgal viržinko.

»Tudi bajto?«

»Ne, tega pa ne!« se je nasmejal. »Ti si pa res zabaven človek! Čemu ti bo bajta v moji hiši? Ali veš, da imam veliko hišo! Za tri bajte.«

Potisnil je fanta pred seboj iz izbe ter zaklenil za seboj. Cene je krčevito tiščal z eno roko podobo, z drugo se je uprl ob podboje.

»Ostanem tu, ostanem tu!« je jecljal, »zakaj ne bi ostal tu!«

»Pa od lakote pogineš! Kaj meniš, da te bodo angelci hranili; kar navil boš muziko, pa bo miza pogrnjena. Ti fant neumni! Cel tisočak sem več dal ko treba! Ali misliš, da si z bajto vred toliko vreden? Rad bi vedel, kdo bi bil kupil! Tebe pa na cesto! To si videl, kako so se muzali! Pa mi ni dalo srce! In kaj meni tisočak, če gre za tako posebno šalo. Stopi!«

Cenetu se je v glavi vse križem mešalo. Le toliko mu je bilo jasno, da je pek nekaj kupil in da se godi nekaj nenavadnega.

»In bajto boste pokurili?« je nenadoma ujel misel, ko sta stopala proti gostilni.

»Vidiš, pod steklo je ne morem dejati! Saj ni za drugega!«

Cenetu je bušila kri v glavo.

»In tam, kjer je, ne bo nič.«

»Seveda ne bo nič!«

»Toda to povem,« se je razbesnil Cene, »da jaz ne pojdem nikamor.« Skrčil je pesti in divje pogledal očetu v obraz.

»Glej ga, no! Za bogplačaj pa še grozi!« se je raznežil pek. »Kako je brezpameten. Ali sem jaz rešil tebe stradanja ali ti mene? Muziko si rajši navij! Tako si muhast kakor tvoja mati. Za nič se je namrdnila. ‚Izberi si karkoli,‘ sem ji dejal, in si je izbrala tole muziko. ‚In na saneh me pelji, ko bo mesec svetil.‘ To je bilo

vse! Toda, čemu to tebi pravim! Kaj tebi mar. In sva se peljala.«

Cene je poslušal le napol. Tiščal je na prsi podobo, v kateri je cingljalo in brnelo kakor pozabljena pesem. V gostilni je igrala harmonika in pek je glasno zavriskal.

»Cenetu eno na čast! To je moj sin, ljudje božji; kupil sem ga. Ali je že kdo kupil sina na dražbi?«

»Ni kupil!« se je prihulil mežnar. »Že to je vredno litra!«

»Za fanta vina! Da se ogreješ. In meni reci: oče! Ali si razumel? Oče!«

»Oče!« je plaho ponovil Cene.

»Na glas, da bodo slišali! Da ne bo mislil Suhač, da se koga sramujem!«

»Oče!« je počasi preplašeno stisnil Cene skozi zobe.

»Mati mu je od gladu umrla!« se je zamajal Suhač preko sobe.

»Kaj govoriš, ko ne razumeš! Vse sem ji ponudil, pa si je pozelela muzike!« se je oprezujoče zdrznil Burja. »Kaj ti veš?«

»Kaj jaz vem? Jaz vem toliko, da ti bahariš. Zaradi te tvoje baharije te ni marala. ‚Vse ti kupim!‘ Kako pa! Pa še za muziko nisi imel dovolj. Kar odkrito povej, če si imel dovolj.«

»Pa bi ji ne bil kupil. Le dvigni, Cene, podobo, da ga udariš po nosu. Ali sem ji jo kupil ali nisem?«

Pivci so se krohotali. Suhač je omahnil spet na klop ter udaril po mizi.

»Hudič bahaški!«

Cene je medtem že sedel za mizo ter poželjivo zrl kruh na pladnju.

»Ná, Cene!« mu je primaknil kruh. »Tak kruh bo zmerom pri naši hiši! Nikar se nič ne boj, pa klobase dobiš. Vsak večer bova imela klobase. In pij, fantiček! Nocoj imava še daleč.«

Cene je zvečil kruh ter otepal klobaso za dva. A vsak hip je uprl pogled v podobo poleg sebe, in ko se je prepričal, da je še na mestu, je spet založil.

Oče je z užitkom gledal sina ter se naglo domislil:

»Da ne boste dejali, kakšen oče sem!« je vpil pijano; vino ga je bilo silno razgrela.

»Sem pojdi, godec, in sinu zagodi, ko je. Daj še ti, Cene! Sem daj svojo muziko!« In iztrgal je fantu Marijo iz rok ter jo navil. Čudno so zazveneli njeni stekleno

cingljajoči zvoki v hrušč raztegnjene harmonike.

»Sin, sinko moj, pleši, plešiva!« Ves pijan in kakor iz sebe je pograbil sina za roko ter ga zavrtel po sobi. Družba se je smejala cepetanju počasnega bebca.

»Zdaj pleše s teboj, z materjo je tudi plešal. Sram te bodi, fant, vse vas bodi sram, da mu ne pljunete v zobe!« se je spet raztogotil Suhač ter prestavil svoje dolge noge pod mizo. »Da, sram te bodi! Niti babice ni plačal zate. Jaz sem jo plačal, fant! Fej, v zobe ga suni!«

»Tiho, tiho!« je zagrozil pek in noge so se mu čudno pošibile. »Danes, nocoj poravnaj ves svoj dolg, vso svojo pokoro! Kakor da me je ona poklicala! Kakor da je ona priklicala nadme vse to! In njena muzika! Kaj vi razumete, zakaj gre. Nič ne razumete. Ali si ti že kdaj ponujal dekletu vse, pa ti je rekla: ‚Kupi Marijo z muziko!‘? In kupiš, čeprav ne s svojim denarjem. Zato molči ti, kaj ti veš! Če si pa ti babico plačal, pa povej, kar povej, ná tisočak! In če tisočak ni dovolj, ná dva, vse, vzemi suktnjo, toda to ti pa rečem, da bodi tiho, da mi fanta ne pokvariš! Da, da fantu ne pokvariš te edine sladke minute. Saj gre le za eno sladko minuto. Za hip, ko ti ni na svetu nič mar! Da, Cene, le za sladki hip, ko ti igra Marija z muziko!«

Cene je z grozo gledal ta prizor. Nekaj časa je strmel v očeta, ki je krilil pijan proti Suhaču. Pijanci so se krohotaje zgrinjali okoli mize. Ko se je oče obrnil nanj, je planil na klop, prijel podobo z obema rokama ter začel kričati, kričati na vse grlo, kakor da ga nekdo drži za vrat. Na licu se mu je zrealilo nepopisno trpljenje, poteze so zadobile izraz neizrekljive groze. Trepetal je po vsem telesu, obračal oči ter kričal nerazumljive glasove.

Za hip je vse onemelo, nato je planil oče k njemu ter ga pritisnil na srce.

»Ne bodi tak, sin moj; kaj ti je, fant? — Ali nisem dejal, da boš pokvaril fantu to minuto. Vso blaženost si mu pokvaril. Ali misliš, da ne razume? Ej, bebec razume več nego ti, ko pride pravi hip,« se je jezil na Suhača. — »Pomiri se, fant!«

Cene se je zvijal v njegovem objemu, nepopisen stud in strašno spoznanje, ki

ga morejo doživeti bebeci le »v pravem hipu«, je sijalo iz njegovih prestrašeno motnih oči.

»Jaz pojdem domov, jaz grem domov!«

Pek je za hip osupnil:

»Kam domov?«

»Domov, domov!«

Ves preplašen in do solz ginjen je držal fanta v rokah. Kakor da je tudi on izgubil pamet.

»Da, da, domov! Pri meni ostaneš, Cene; če materi nisem pomagal — kaj gobezdaš, Suhač? Ali sem sploh mogel? Zadnji denar sem dal za muziko, še dve gospodarjevi kroni. Kaj pa naj da pomočnik. Zdaj, sin, pa je vse prišlo naenkrat! Odpusti mi, odpusti! Vsaj tole minuto sem ti hotel rešiti, da se sam potolažim ob tvoji blaženosti.« In pokleknil je pijan pred bebeca ter prosil s povzdignjenimi rokami:

»Odpusti, o, odpusti! Tudi to minuto mi odpusti!«

Bebec pa se je tresel kakor šiba, tiščal podobo na srce ter se jecljaje odmikal:

»Domov, domov!«

»Domov, kam domov?« je ponovil pek za njim v čudni zmedenosti ter se ozrl po ljudeh, nato se zasmel kakor bi blaznel:

»Saj res, domov! Napreži sani, krčmar, domov! Naravnost domov! Cene, ti pa še pij! Dajte, ljudje, piti mojemu ubogemu fantu! Da bo vsaj ta večer zanj zvezda, da, zvezda zanj. Tako je morala enkrat priti pokora. Kaj razumete! Nič ne razumete! In da muzike ne pozabiš, angelci pridejo za nama!« se je sklonil k fantu ter mu skrivnostno pošepetal na uho: »Angelci za Marijo! Ali ti veruješ v angelece in Marijo? Tvoja mati, o, moje davno dekle, je verovala ter poželela Marije in muzike. Ali se rad voziš? S sanmi! Domov se pelji!«

Cene je prikimal.

»Zdaj pa še navij, da bo igrala kakor takrat. Ah, kaj ti veš! Kaj vedo vsi ti ljudje. Takrat z materjo. Snežilo pa ni, mesec je sijal. To je posebna sladka minuta!«

Spravil je fanta na sani ter ga toplo zakril z odejo.

»Le sedi, saj si drag. Toda če bi bil še dražji! Marija bo igrala, ti boš meni za strežaja, angelci bodo prišli za nama — in prosila bova!« mu je skrivnostno

zašepetal na uho. »Prosila bova, kajti kupil te nisem za svoj denar!«

Burja se je skrivnostno sladko zasmel ter nategnil vojke.

»Tako, sedi mirno, da ne padeš s sani. Kaj imaš tu? Pilo! Fant, to pilo deni v zunanji žep, da te ne bo tiščala. Tako! Ostro konico ima, da se zbodeš. Zakaj tako ostro konico? Zdaj pa sedi in zavij se! Podobo! Marijo spredaj in navij jo, da bo igrala. Ali si se že kdaj peljal z muziko?«

Konj je že dirjal iz vasi. Kraguljčki so prižvenkavali cingljanju Marijine podobe. Sneg je bil zagrnil pota in je še vedno drobno naletaval.

»Nocoj je zadnja vožnja, fant! Bog ve, kam se peljeva. Konj ni več moj. Tudi meni so prodali, danes so tudi meni vse prodali,« je s posebnim poudarkom in zateglo stisnil izza zob. »Da, prodali vse do zadnje žemlje!« Iz oči mu je sijala čudna groza in pričakovanje.

Nastal je molk, le kraguljčki so zvončljali v noči. Čez hip je pek spet zbral svoje misli ter lokavo nadaljeval: »Pa sem jim odpeljal konja in sani in denar, da sem kupil tebe. Za strežaja mi boš in prosila bova skupaj. Daj, da Marija kaj zaigra. Tisto o romarčku. ‚Romaj, oj romaj, romarček!‘« je poizkusil hripavo zapeti. »Kaj nama mari. Eno samo sladko minuto! — Še igra! To se moraš naučiti, ti boš pel, jaz bom navijal. Še zmerom igra. Tako kakor takrat, tisto noč! S sejma sva se peljala z materjo in nama je igrala. Kako me je takrat bolelo srce. Sin, ali verjameš? Kaj ti veš, kako me je bolelo srce! Pomočnik, pekovski pomočnik sem bil in dve gospodarjevi kroni sem dodal za podobo. Tvoja mati je bila čudno dekle; smejala se je in dejala: ‚Ti boš nekoč prišel na boben!‘ In se je izpolnilo! In tako se danes peljeva s tujim konjem in si bil kupljen za tuj denar. Roko sem ji takrat držal na toplem, na golem, na prsih, na njenem srcu, in podoba je igrala. Vse za en sam sladek hip!«

Sani so drčale v temo in noč; čim dalje sta se vozila, tem čudneje je zvenel pekov glas. Slednjič je ves ginjen povlekel fanta na srce ter ga začel poljubovati na lase, na vrat in lice.

14 »Odpusti, Cene, zaradi matere odpusti!«

Bebca pa je v temi in metežu prevzel neznanski strah; nikjer ni bilo luči, ne hiše, le črna drevesa so švigala mimo nju in bela odeja se je izgubljala v meglo; pred njima se je le slišal topot kopit, žvrgljanje kraguljčkov in cingljanje Marijine podobe: 'Oj romarček, romarček moj!' V neznani instinktivni sili je tiščal od sebe ostudno pijani obraz, ki ga je poljubljal, nato pa otipal pilo v žepu ter sunil z njo na vso moč očeta pod vrat.

»Kaj ho—« je zahropelo peku v grlu. V obupnem sunku je udaril nazaj. Bebec se je preveznil s sani v sneg, pek pa je omahnil na sani in curek krvi mu je brizgnil iz vratu.

Konj se je vzel in planil v dir: na saneh je v zadnjih hipih hropel pek Burja, poleg njega je igrala Marija: 'Romarček moj'. Za sanmi je kričal sredi zasnežene poljane na dražbi za tuj denar kupljeni sin ter tiščal z obema rokama zvinjeno nogo.

NEVESTA.

DEBELJAK TINE.

Ah, že do polnoči jočem —
in ustnice se mi smejo, ko poljubljam
zvezde v daljini, ki bdijo nad mano to
zadnjo noč —
svetle njegove oči...

V rokáh držim lilijo blede —
Božam jo s plaho dlanjo dehtečih sanj...
in trepetam v sijaju opojnih zvezd —
svetlih njegovih oči:

Zagnila tedaj bova okna
in rdečo prižgala svetiljko...
vztrepetala bo lilija v luči polnočni —
O vem, sklenila dlani bom v nemo
molitev:

Mož moj, sprostri žareče roké,
da ne ospè se cvetje na tla,
na črna tla —

O, črna tla...

Že do polnoči jočem —
Le eno noč še, Devica, naj lilija moja
dehti?

O, blagoslovi jo z roko hladilno,
ker bojim se rdečih svetiljk...
polnočnih zvezd...

PELIKAN. JOŽE POGAČNIK.

Perišče nastavljam
in v srce potapljam,
da bi nadojil
sebe in vas.

Pa mi je kri kakor voda — —
Jaz sem onemel in skrbi me
za sé in za vas.

RAZODETJE.

F. S. FINŽGAR.

(VII. poglavje iz romana.)

Ko je tistega dne kaplan Matevž odmolil brevir, se je lotil, da pospravi po pisalniku v svoji skromni sobi. Ta pisalnik ni bila kaka modna konstrukcija za odlične sobe zlasti onih, ki nič ne pisarijo. Bila je čisto preprosta mizica z miznico na ključ, ki jo je kupil za šest goldinarjev. Na tej mizi je bilo vse: njegova korespondenca, ki je še bila tisti rahel odmev bogoslovcev-novomašnikov, razpršenih in die divisionis apostolorum na vse kraje in konce dežele, rahel odmev, ki je zamiral od dne do dne. »Vzamejo vase ga njene moči« velja o vsakem mladeniču, ki zapusti natrpan vzorov in s perotmi do neba semenišče, ko pride na faro. Vse tanke nitke prijateljstva, ki je bilo sklenjeno po semeniških celicah in na vlažnem, puščobnem hodniku ob pipi knastra, se trgajo druga za drugo, dokler ne počijo skoro vse in ostane le ena — morda dve. To je občutil tudi kaplan Matevž in pravično priznal, da sam ni nič boljši, in vrgel še teh par pisem in razglednic v koš.

Razen korespondence so bile na mizi tedanjega časa revije: Zvon, Dom in svet, Vrtec. Poleg njih odprta Summa Aquinatis II/2: Utrum contentio sit filia inanis gloriae in takoj poleg nje Mali stavbnik, ravnilo in obrisi nekakšnega poslopja. Tomaža je zaprl, do nedelje je bilo še daleč, in si je pripravil Malega stavbnika. Preden se je lotil dela, je pogledal še po sobi. Sunil je dolgouhega zajca, ki je gledal izpod postelje (zanjo je dal tudi šest goldinarjev), da je zletel v kot in se skrnil, nato je stopil h klečalniku, na katerem je stal reven kip Madonin. Od